

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

A BŰN ÁRNYÉKÁBAN

REGÉNY

IRTA
PÉCZELY JÓZSEF

A VILÁGVÁROSI REGÉNYEK KIADÓVÁLLALATA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2016
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5557-77-4 (online)
MEK-15403

I.

Miklós ott lakott a Béla-utcában. Schmidt úrnál, albérletben. Különbejáratu kis szobában, amelyből ajtó nyílt az öregúr lakásába.

Schmidt úr magánzó volt. Nem foglalkozott semmivel. Nem is foglalkozhatott, mert az idő már jócskán elballagott fölötte. Rajta is hagyta a nyomát. Mély ráncokat vésett fakóra vált arcára, fején a fehér hajszálakat erősen megritkította, szemeiből kiszivta a fényt, karjaiból, lábaiból az erőt. Hát sok is az a nyolcvan esztendő! Nagyon sok. Bár Schmidt úr nem találta soknak. Hogy kezdett összeesni, az életfonalát mindig toldozgatta. Eleinte 4-5 esztendővel. A hetvennél azt mondta: Na még öt év! Hetvenötnél már fogyasztotta a numerust: Kettő, három... Ekkor már ötöt nem mert remélni. Amikor a nyolcvanat elütötte, még jobban aprózta: Egy esztendő... fél... Csak még a tavasz... S addig-addig, hogy a tavasz is beköszöntött. Na, jó messziről jöhetett, mert még március derekán is berzenkedett az idő. Valóságos telet játszott. Hóval, jéggel. A fák kopasz ágait bevonta zuzmarával s a csípős szél süvöltve nyargalt föl és alá az utcákon... Hát sohase lesz ennek vége?... De vége lett. Szinte egy csapásra. A tavasz addig döngette, ostromolta a tél kapuját, míg egy viharos éjszakán bedöntötte s azon át, mint egy szilaj csikó berobogott. Útja elé a nap nyalábszámra szórta meleg sugarait, életet lehelve a házak falára, az utcák fáira, köveire, az azokon járó emberekre. A mogorva ábrázatokon a ráncok kisímultak, a csüggedt fejek fölemelkedtek, a megroppant derekak kiegyenesedtek s rajonként bújtak elő a házkolosszusokból kifelé igyekezve a szabadba, a napra, levegőre...

Miklós is...

Úgy beszéltek meg Máriával, hogy a Széll Kálmán-téren találkoznak, villamosra ülnek s ki-menekülnek az óriási börtönből... A Hűvösvölgyi végállomásnál leszállnak. Aztán kart-karba öltve elsétálnak a hegyek közt egészen a Kert-városig, Onnan meg vissza. Kiszellőzködnek. S ezalatt, míg jönnek, mennek, beszélgetnek a ... jövőjükéről.

Mindig azt hányták-vetették, azt építgették hat hosszú esztendő óta. A jövőjüket. Hogy lesz, mint lesz?... Még egy esztendő, még egy fél s amint Miklóst kinevezik, megtartják az esküvőt, Férj és feleség. A gyűrű már hat esztendő óta ott ragyogott az ujjaikon. Eleinte fényesen, tisztán. Tele vággyal, sok-sok reménységgel. Amikor ránéztek, vérbizseregтетő, mámoros meleg futott végig rajtuk. Aztán lassanként megszokták. Idők jártával volt úgy, hogy meg is feledkeztek róla. Mintha ott se lett volna. Ha meg észrevették, öröm helyett fájó keserűség nyomakodott a lelkükre. Szájuk szélére gúnyos vonást festett az idő, s a reménykedést addig csipkedte tőlük, míg egyszerre arra döbentek, hogy egymásban is, önmagukban is kételkedni kezdtek. Eljön még vajjon az az idő, amikor egymás kezét nem kell elereszteniük?...

Egymáshoz símulva, andalogva lépkedtek fölfelé a keskeny ösvényen... Körülöttük az élet muzsikált. A tavasz ott táncolt előttük. Ide-oda ugrált. Bukfenceket hányt. Bújócskát játszott a fák lombosodó koronái között. Egy-egy bokor alján pár pillanatra megült, majd nagyhirtelen kiugrott a kitaposott gyalogúira s azon végig szökdécselve, ujjongó kacajjal fölnyargalt a hegytetőre...

Egyszerre Mária közelebb húzódott Miklóshoz s rámutatott egy oldaltfekvő kis, fehér villára:

- A mi villánk!...

Megálltak.

Igen, igen... Az a villa már esztendők óta az övéké volt... álmaikban. Nagyon megszerették, amikor először látták. Fehér vasrácskerítés, karcsú márványoszlopok, széles tornác, nagykoronájú fák, a kacskaringós utak mentén keskeny virágágyak, sok-sok szekfű, viola, muskátli, verbénákkal...

Ha a miénk lehetne!... Ez égett bennük valahányszor látták. De akkor is, ha csak rágondoltak. Mária egyszer meg is kérdezte:

- Eladó?

Azt mondták, hogy húszezer pengőért.

Attól kezdve mindig arról álmodoztak, hogyha húszezer pengőjük volna, megvennék... Három szoba, konyha, éléskamra... Mária be is butorozta őket. Miklós szobáját paliszander íróasztallal, nagy bőrszékekkel, könyvesszekrénnel. A magáét fehér bútorokkal: Kis asztal, karcsú lábú székek, csipke terítők... A közös szobába rézágyak...

Miklós csak hallgatta. Bólintgatott. Álmodok. De világért se foszlította volna szét. Mert az életnek voltaképpen csak egy szép virága van: az álom.

Ha szép idő volt, vasárnaponként mindig ellátogattak a „villájukhoz”. Hétköznap nem értek rá. Miklóst a hivatala nem engedte, Máriát meg az üzlet. Ott robotoltak nap, mint nap. Reggeltől estig. Miklós a kerületi előljáróságnál, mint számfeletti napidíjas, havi nyolcvan pengőért, Mária meg az Amerikai Nagy Áruházban, ahol kiegészítő volt az üveg-osztályon, havi negyven pengő fizetéssel...

Úgy tervezgették, hogy amint Miklóst véglegesítik, megtartják az esküvőt. De a véglegesítés esztendőről-esztendőre tolódott. Mindig jött közbe valami. Legtöbbször valaki, akinek erősebb összeköttetései voltak...

II.

Miklós föl-fölkötötte a fejét az íróasztala mellől s belebámult az üres levegőbe. Azt latolgatta, hogy bemenjen a főnökéhez, vagy ne menjen? Kérje újra és újra? Rimánkodjon neki?... Nem. Ugyis hiába. Üresedés nincs. S ha van is, nem töltik be. A főnök most is csak azt mondaná, amit eddig:

- Türelem... Várni kell!...

- Meddig?

- Amig fordul...

De mikor fordul? Ez az, hogy mikor? S így ő se mondhat mást Máriának:

- Várni... Várni...

Hiszen ha az idő nem szaladna? De az úgy fut, hogy csoda. Szinte nyargal. Még az a szerencséje, hogy Schmidt úrhoz került, aki megértő ember. Télen át úgyszólván nála lakik. Az ő meleg szobáiban. Egész délutánokat ott tölt. Az öregúr úgy él, mint egy árva madár. Nincs senkije. Mindössze egy öccse Amerikában. De az messze van. Évtizedek óta nem látta. Harminc, negyven esztendeje. Gazdag ember. Milliomos. Többször hívta is már ki Schmidt urat, de ő nem tud innen elszakadni. Pedig itt nincs senkije. Még távoli rokona se. Egyedül Miklóshoz ragaszkodik. Amikor hazaérkezik, mindig fölkérdi: „Hol járt?” Ha kissé késik: „Mért maradt el oly sokáig?” S ő mindig beszámol. Itt és itt... Ezzel és azzal... Sokszor vacsorára is magánál marasztja. Tea, sajt, sonka... Igaz, ő is kezére jár. Felolvassa az ujságot, bevásárolja ezt, azt. Amivel megbízza. Intézi a külső dolgait: Adóhivatalban, takarékbán, póstán... Mintha csak a fia volna, olyanformán bánik vele. Szereti. Ragaszkodik hozzá. Már az is azt mutatja, hogy eleinte a szobáért húsz pengőt fizetett havonta, aztán tizenötöt, tizenkettőt. Az ősztől kezdve meg csak tizet. Pedig az öreg megnézi a pénzt! Minden fillért a fogához ver. Hogy ugyan kinek gyűjti? Az öccse millióinak az a pár ezer pengő, ha ugyan van annyi, meg se kottyán. Na, mindegy. Ez az ő dolga.

Egy szép tavaszi reggel Schmidt úr arra kérte Miklóst, hogy a pénzét vegye ki a takarékból. S mindjárt oda is nyújtott egy lezárt borítékot:

- Benne van a takarékkönyv s a fölhatalmazás is...

Miklós eltette a zárt borítékot a belső zsebébe és elindult a hivatalába... Az öregúr még akart neki valamit mondani, mert a mutatóujját fölmeresztette maga előtt, de hogy Miklós elfordult, legyintett egyet a kezefejével:

- Jó... jó...

Talán arra akarta figyelmeztetni, hogy vigyázzon a pénzre... vagy, hogy siessen vele haza. Valami ilyesmit.

Miklósnak déltájban egy kis szünete akadt munkaközben. Kinyújtotta a két karját, a derekát megropogtatta. Nagyot sóhajtott. Széke támlájához vetette a hátát... Na, jó kis iramodás volt ez a mai nap. Reggeltől kezdve jóformán szusszantani se ért rá. Minden munkája sürgős volt. Alig adták át, már kérték...

Sodort egy cigarettát. Rágyújtott. Ekkor jutott eszébe, hogy át kell szaladnia a bankba. Fölkötött. Odalépett a fogashoz. A kalapját leakasztotta s azzal kisurrant. Negyedóra alatt végez. Nem veszik észre. Felöltöje ott a fogason. Ha keresik?... Kiment. Vagy valamelyik osztályon van

dolga. Lehet, hogy a levéltárban. Mire utána néznek, már újra ott ül az asztalánál. Volt ez már úgy máskor is!

A takarékos rácsos kis ajtaján Miklós benyújtotta a zárt borítékot:.

- Kérem kifizetni!

De mindjárt hozzátette azt is:

- Sietnék...

A takarékos embere a borítékot föltépte. A kis könyvet kihúzta. Átlapozta. Majd a meghatalmazáson futtatta keresztül szemeit s aztán megvakarva az üstökét, fejét a rácshoz dugta:

- Schmidt úr talán vett valamit?

Miklós fölrántotta a vállát:

- Nem hiszem...

- Hát akkor?... Talán a párnája alatt akar tartani annyi pénzt?... Szalmazsákban? Ott nem kamatozik!

S odaszólt Miklósnak:

- Miért nem világosítja fel az öreg urat, hogy itt van a legjobb helyen?

Miklós tükön állt. Szeretett volna már menni. Ott ülni a hivatalában az asztala előtt és ezért kissé érdesen vetette vissza:

- Rám nem tartozik. Ő tudja, hogy mit akar vele kezdeni...

Csak akkor döbbsent meg, amikor a pénztáros egy egész halom bankót kezdett leolvasni a kis márványlapra...

- Tíz... húsz... harminc... negyvenezer...

Egy-egy csomó százaz, átkötve széles, rózsaszínű papirossal...

- Negyvenezer pengő... - lihegte a fogai közül.

A pénztáros azonban tovább számlálta a nagy bankókat. Igaz, most már nem csomóként, hanem egyesével:

- Egy, két, három, négy, öt, hatezer... háromszáz-negyven-kettő pengő...

Miklós csak a szemét meresztette. Ennyi tenger pénz... Azt hitte, pár ezer pengő lesz az egész. Három-négyezer. Így gondolta. Hat esztendő alatt többször hozott be Schmidt úrnak 100-300 pengőt. De vitt is ki néha.

- Olvassa meg! - szólt rá a pénztáros.

Miklós aztán fölolvassa, zsebre dugdosta a pénzcsomókat. Tele lett a kabátjában minden lyuk. Külső, belső. Még a nadrágzsebébe is jutott egy csomó...

Szédelegve ért ki az utcára... Ha most valaki tarkón üti s aztán kirabolja?... Hogy számol el akkor ezzel a rengeteg pénzzel?... Ugyan, hogy is gondolhatta ezt az öregúr?... Leszaladni a hivatalból s megrakodva vissza. Ott ülni még két óráig pénzzel tömött zsebekkel. Az emberek jönnek, mennek. Ki tudja, kibe mi lakik? Egy rosszal bélelt ember meglátta ott a takarékosban, amint megtömte a zsebeit.... Hahó! Itt lehet szüretelni! Amint erre gondolt, a nyeldöklője jobbról-balra kezdett csavarodni, majd meg balról-jobbra, de olyan erővel, hogy a lélegzete el-elakadozott.

Na, most fogjon a munkához. Az asztalán négy, öt ív papíros volt kiterítve s piros tentával ráírva: „Azonnal!”

Papírost dugott a gépbe. De mielőtt munkához fogott volna, a zsebeit sorba tapogatta. Csak aztán kezdte kopogtatni a billentyűket...

A sor végén megállt. Mennyi is csak?... Negyvenháromezerháromszáz...

Az apró kiütődött a fejéből... Ötvenkettő?... Hatvankettő?...

Na, majd otthon... A kis könyv, melyet a pénztáros átlyukasztva visszaadott, megmondja. Meglesz mind. Apraja, nagyja. Az apró ott van a nadrágzsebbe. Huszasok, tizesek. Meg egy két pengős. Erre egész világosan emlékezett. Egy darab kétpengős...

- Mi van magával? - állt meg Miklós asztala előtt a főnöke. - Több egy félóránál, hogy ide tettem ezt a pár sort és még jóformán el se kezdte?...

- Mindjárt készen leszek... - nyögte Miklós és nekifeküdt teljes gőzzel a munkának... De kétszer, háromszor is újra kellett kezdenie a másolást, mert ismét és ismét eltévesztette. Nem csoda. Az járt a fejében, hogyha a nála lévő pénznek csak a tizedrésze az övé volna, egyszerre boldog ember lenne. Ő is, Mária is. Megesküdnének. Kivennének egy szoba-konyhás lakást. A szobában két ágy, asztal, három-négy nádszék. Egy szekrény tele ruhafélékkel. A padlón szőnyeg. A konyhában fazekak, lábasok... A tűzhely mellett Mária. Előtte fehér kötény...

Majd meg az vágódott a fejébe, hogy honnan van az öreg úrnak ennyi sok pénze? Gyűjtötte egy életen át? Miért gyűjtötte? Kinek? Vagy örökölte? Inkább örökölte. Összegyűjteni ennyi pénzt nem lehet. Igaz, nyolcvan esztendő nem egy-két hónap! Azalatt ha a garast-garashoz teszi az ember... Akkor se! Csak úgy lesz, hogy az öccse küldözgette neki Amerikából. Néha beszélt róla Schmidt úr. Van ott egy öccse. Gyáros. De nincsenek egymással jóban. Valami nagyobb dolog történetett közöttük igen régen. De hogy, mi, azt sohasem említette. Hát csak úgy lehet, hogy az öccse... Különben ki tudja?...

- Hopp! - kapott a fejéhez. Megint eltévesztette... Na, nem gondol többet a pénzre... Majd máskor. Most az a fő, hogy szerencsésen haza érkezen vele és átadhassa minden hiány nélkül... Mert ha elvesztené az úton?... Vagy elvinnék tőle?... Történetek már olyan esetek!

- Negyvenhatezer...

Akkorát nyelt, hogy az ádámcsutkája beleakadt a gallérja két csücske közé...

Ha ő most olyan ember volna?... Beugrana egy taxiba... Ki az állomásra... Gyerünk! A határ alig néhány kilométer... Egy óra múlva köd előttem, köd utánam... Előbb ugyan ez esetben Máriaért menne. Gyere! Tele van minden zsebem pénzzel!

Hol forróság futott végig a testén, hol meg úgy megborzongott, hogy a fogai összevacogtak.

Két órakor magára kapta a felöltőjét és sebes léptekkel hazafelé indult. Útközben egyszer-e egyszer megállt. Hátranézett. Nincs a nyomában valaki?... Aztán újra nekilódult.

Bolond vagyok. Kötözni való bolond... - vádolt ide-oda a fejében. - Itt van nálam a gondtalan jó élet, a boldogság rugója. A markomban tartom és én szépen kinyújtom a tenyerem: „Repülj el!” Mert ki fogom nyitni. Hiába minden. Így születtem. De azt a vén szamarat se értem. Ide adja a kezembe mindenét. Egész vagyonát. Nem gondolt arra, hogy elszaladhatok vele?... Ötven, hatvan pengő... az más! Még száz is. Ötszáz is! De negyvenhatezer?... Pedig jól tudja, hogy csak nyolcvan pengő van egy hónapra!... Az se bizonyos, amíg nem véglegesítenek. De azt is tudja, hogy esztendőről-esztendőre sorvadunk Máriaival együtt...

A Margithíd közepén megállt. Lenézett a Dunára...

Mi lenne, ha most átvetné magát a korláton? Nagyon csobbanna a víz. A hullámok összecsapnának fölötte...

Nem először ütődött ez a fejébe. Oh, már nagyon sokszor! Zsupsz! S egyszerre megoldódna minden. A véglegesítése, a sok-sok keserves várás, Mária sóhajai... Csak egyet kellene nyomni cipője sarkával a betonon... Akkor most ez a rengeteg pénz is eltűnne vele együtt. Semmivé válna. Ha őt nem boldogíthatja, akkor mást se boldogítson.

- Szamárság! - indult tovább. Miért rövidítené meg Schmidt urat, aki olyan jó hozzá. Egy apa se lehet jobb. S azonfelül még bízik is benne. Jó embernek tartja. Hát ő az is. Jó ember. Arról nem tehet, hogy néha ilyen bolond gondolatok vágódnak a fejébe. Hisz úgyse teszi meg Schmidt úrral. De senkivel se...

A szobájába valósággal belopakodott. Lábujjhegyen. Hátha alszik az öreg úr. Ebéd után mindig szokott. Ledől a heverőre. Csakhogy most a pénzét várja s fenn van. Bizonyosan...

Na, be is viszi neki. Legalább megszabadul tőle. Addig, amig nála van, úgyse lesz egy nyugodt perce.

Az összekötő ajtót kinyitotta. Benézett.

Az öregúr a heverőn feküdt. Aludt. Csendesen visszahúzódott. Lám, még ebben sincs szerencséje. Most várhat egy órát vagy másfelet. Na, azalatt megolvassa a pénzt. Megvan-e?

Zsebéből kirakta a bankócsomókat. Szortirozta. Egy-egy kötegben tízezer... Aztán hatvan darab százas. Egy csomó húsz, tíz pengős... Előkerült a két pengős is. A kis könyvet meg nézte. Negyvenhatezerháromszáznegyvenkét pengő...

Megolvasta. Megvolt. Ezzel már könnyebbedett is egy cseppet. Na, csakhogy nincs semmi hijja.

Az egészséget ujságpapírba göngyölte... Körülnézett a szobában, hova tegye addig is, amig az öregúr fölébred? Az asztalon nem hagyhatja. A fiók se bizonyos. Kifordul a szobából s véletlenül betekint valaki... Egy olyan valaki, aki szeret kotozni, akinek az a kenyere...

Betette a felöltője belső zsebébe. Ott lesz a legjobb helyen. Akármelyik pillanatban meggyőződhetik...

Arra figyelt föl, hogy az öregúr szobájából mozgást, sóhajtást hallott...

Na, hál' Istennek!

Átsietett.

Az öregúr rángatódzott a heverőn, de úgy, mintha valaki lökdöste volna alulról fölfelé...

- Schmidt úr?

Föléje hajolt.

- Schmidt úr?!...

Ráveregetett a vállára.

- Orvost - nyöszörögte az öreg.

- Mi a baj?...

Schmidt úr két könyökét maga alá feszítette, kissé fölemelkedett:

- Orvost!...

S azzal visszaesett.

Miklós riadozó lélekkel futott ki a házból, tárva-nyitva hagyott maga után minden ajtót. Nem törődött semmivel. Minden mást kiszorított fejéből Schmidt úrnak rettenetes küszködése... a halállal. Mert, hogy az birkózik vele, az bizonyos. Csak egyetlen reménye volt az, hogy idejében segítséget kap. Orvost.

Tudta, hogy tíz-tizenkét házzal följebb lakik egy orvos. Kis márványtáblája ott van a kapu mellett. Oldalt. A ház falára szegezve. A táblán aranyos betűk. Sokszor látta. Sokszor olvasta is: Dr. Székely Mór. Orvos... Az a fontos most, hogy otthon érje. Azzal biztatta magát, hogy így három óra tájban hol is lehetne máshol egy orvos. Csak otthon. Ha ugyan nem hívták sürgősen beteghez...

Amikor a kapu alá ért, akkor látta, hogy a ház négyemeletes. De azt is, hogy a márványtáblán nincs rajta, hogy hanyadik emeleten lakik az orvos. Na, majd a kapu alatt, a lakók névjegyzéke között megtalálja. Kereste is. Földszinten, emeleteken, de nem akadt meg rajta a szeme. Pedig csak ott kell neki lenni. Eh, nem vesződik vele tovább. Majd megmondja a házmester... Csakhogy a házmester ajtaja meg be volt zárva. Benyitotta a legközelebbi ajtót.

Egy időviselt, kócos asszonyosság ripakodott rá:

- Mit akar?

- Az orvost keresem...

- Itt? Nálam?...

- Azt kérem... hogy hol lakik?

- Első emelet!... A tulsó sarok!

S jobb felé bökött a hüvelykével.

Miklós feltörtetett az emeletre. Ott már könnyen igazodott. Az orvos neve ott aranylott a sarokajtón.

Becsengetett.

- Az orvos úr?... Itthon van az orvos úr?... - harapdálta a szót az ajtónyitó lány előtt.

A lány bólintott:

- Itthon van.

S az ajtót egészen kitárta:

- Tessék leülni.

Miklós idegesen harapdálta a szája szélét:

- De nagy a baj!... Sietni kell!...

- Azonnal!

S a lány a szemközti üvegajtón eltűnt. De mindjárt vissza is jött:

- Az orvos úr kérdi, hogy ki a beteg? Hol lakik?

- Schmidt úr. Itt lakik az utcában. Alig pár ház. Fuldoklik. Mondja kérem, hogy rettenetesen fuldoklik. Ha sietünk, talán az orvos úr segíthet...

Hogy az orvost ösztökélje a sietésre, hozzátette:

- Gazdag ember! Sok pénze van...

A nagy sietéstől, meg a beszédétől Miklós toroka úgy kiszáradt, hogy a szó csak úgy bugyborékolva szakadozott föl a melléből. A verejték meg valósággal csorgott róla.

Az orvos alig pár perc múlva egy kis kezításkával kilépett az üvegajtón:

- Mehetünk!

Miklós előre sietett. Egyszerre három, négy lépcsőt ugrálva lefelé...

Az orvos utána szólt:

- Ne olyan gyorsan, fiatalember! Az én lábaim az ilyen iramot nem bírják!

- Mindjárt ott leszünk, kérem, - mondta Miklós. - Csak alig pár ház...

- Máskor is volt már így a beteg? - tudakolta az orvos.

- Nem... Még soha... Legalább amióta én tudom... Hat esztendeje lakom nála...

*

Miklós az ajtónál előrebocsátotta az orvost.

- A heverőn! - mutatott be a szobába.

Az orvos kettőt, hármat lépett, aztán hirtelen megállt. Hátrafordult:

- Hol van?

- Itt vagyok! - mondta Miklós az ajtóban.

- Nem magát kérdem, hanem a beteget!

- Schmidt úr?...

S Miklós rámeredt az üres heverőre. Majd körülnézett a szobában. Csak ekkor tűnt föl neki, hogy a szekrények tárva-nyitva vannak. A padlón kiszórt ruhák, könyvek, papírosok. Egy szék fölborulva...

Az orvos újból kérdezte:

- Hol van?

- Talán a belső szobában...

S odabátortalankodott annak az ajtajához. Egész meg volt zavarodva. Kezét rátette a kilincsre. Nyitni próbálta.

- Be van zárva, - mondta az orvosnak.

- Nyissa ki!

- Nem lehet. Nincs kulcs.

Majd az ajtólapnak fordult:

- Schmidt úr! - kiáltotta.

Hogy semmi neszt nem hallott, rákopogtatott az ajtóra, aztán erősen rávert az öklével:

- Schmidt úr!

Hallgatózott.

- Nem értem, kérem - motyogta Miklós az orvosnak. - Alig 15-20 perce még itt feküdt a heverőn. Fuldoklott. Alig tudta kimondani: „Orvost!”

- Rendőrt kell hívni! - mondta az orvos. - Ez a nagy fölfordulás... Nyitott szekrények.

- Orvos úr azt gondolja, hogy itt... valami történt?
- Igen. Valami bizonyosan történt. Lopás vagy rablás. De talán még rosszabb is a rablásnál!
- Rablás?... Rosszabb a rablásnál?... Csak talán nem?...
- Gyerünk! - mondta az orvos s kisietett a házból. Miklós meg utána...

Rendőrt hamarosan találtak. Az orvos mondta el neki, hogy Schmidt urat kirabolták s nem lehetetlen hogy meg is gyilkolták. A belső szoba be van zárva. Őt ez a fiatal úr hívta, aki együtt lakik Schmidt úrral. Azt mondta, hogy beteg, fuldoklik. Ott fekszik a heverőn. De nem feküdt ott. Sőt a szobában sincs. Minden szét van túrva, kiforgatva. Ruhák, könyvek szanaszét...

A rendőr azt mondta, hogy rögtön mehetnek, csak előbb betelefonál az őrszobára.

*

Az ajtónál a rendőr megállt s Miklóshoz fordult:

- Ez a bejárati ajtó?
- Igen.
- Amikor az orvos úrért ment, bezárta vagy nyitva hagyta?
- Nyitva.
- Miért?
- Arra nem is gondoltam, hogy bezárjam Schmidt urat...
- Ez hiba... Majd meglátja, hogy ez nagy hiba!

Miklós mentegegetni igyekezett magát:

- Hisz most is nyitva hagytuk, amikor magáért mentünk. Az orvos úr se mondta, hogy zárjuk be...
- Ez más. Egészen más!...

A szobában a rendőr szétnézve azt mondta:

- Itt ugyan szépen elkészítettek mindent!

Majd a heverőre intett:

- Ez az a heverő?
- Igen. Itt feküdt. Ezen szokott. Előbb azt hittem, hogy alszik. Be se jöttem. De hogy nyöszörögni hallottam, hozzáíettem. Fuldoklott. Föl akart ülni. Erőlködött. Visszaesett s azt hörögte: „Orvost!” Én aztán elszaladtam...
- S a bezárt ajtó?...

Miklós a belső szobaajtóra mutatott:

- Az ott!

A rendőr nyitni próbálta. Hogy az ajtó nem engedett, nekifeszítette a vállát.

- Nincs kulcsa?
- Nem tudom... Úgy látszik, nincs...
- Akkor segítsen!

Kettőjük nyomása alatt a zár föl pattant. Az ajtó kinyílt.

Miklós is, az orvos is megtorpant.

A rendőr csóválta a fejét:

- Tudtam...

Lehajolt az áldozathoz, ki ott feküdt hanyat a szoba közepén beszakított fejjel, élettelenül. Az arca, melle csupa vér.

Az orvos átfogta az öregúr csuklóját. Majd széthúzta mellén a kabátot, inget. Szívhallgatót vett ki a zsebéből. Figyelt...

- Vége... - állt föl a halott mellől.

- Mindjárt itt lesz a bizottság - mondta a rendőr. - Addig menjünk ki a folyosóra.

III.

Amikor a bizottság megérkezett, a rendőr jelentést tett az esetről. Rövidesen, katonásan elmondta mindazt, amit észlelt:

- Rablógyilkosság. Schmidt Jenő magánzót ismeretlen tettes leütötte, kirabolta. Meghalt. A jelenlevő orvos és az öregúr lakótársa, ez a fiatalember - mutatott Miklóásra - vette észre. Ők értesítettek. Azonnal telefonáltam az őrszobára...

Majd pár szóval elmondta azt is, amit Miklóstól hallott. Ekkor még valamennyien ott voltak Miklós szobájában.

A „helyszíni szemle” után a rendőrtiszt intézkedésére a szobákat lefényképezték. A halottat is. A rendőrorvos jegyzőkönyvbe diktálta az észrevételeit: Hol fekszik a meggyilkolt... Milyen helyzetben... Mikor állhatott el a szív működése... A sérülés nagyságát, helyét, mélységét... Mivel okozhatták...

- Valami tompa tárggyal... Kalapács vagy balta foka...

A detektívek is szorgoskodtak. Egyik mindjárt észrevette, hogy a halott balkeze kisujján fehér csík van. Gyűrű helye...

Miklóst kérdezték:

- Schmidt úr viselt gyűrűt a kisujján?

Miklós egy pillanatig gondolkozott. Viselt-e vajjon? Behunyta a szemét s aztán ránézett Schmidt ur kezére. S mindjárt emlékezett.

- Igen, - mondta.

- Milyen volt? Irja le!

- Arany...

- Köves?

- Igen... Úgy emlékszem, hogy köves...

- Milyen kő volt benne?

- Azt nem tudom.

- Színére se emlékszik?

- Talán zöld volt, vagy... kék...

- Hogy lehet az? Ön hat esztendőn át együtt lakott vele s nem tudja?

- Nem vigyáztam, kérem... Gyűrű, gyűrű, Nekem sohase volt kövesgyűrűm...

- Hisz éppen azért vigyázhatta volna meg többször is! Az öregúr nem mutatta magának?

- Nem.

- Csodálkozom...

A rendőrség emberei rosszalólag csóválták meg a fejüket, aztán tovább dolgoztak. Munkaközben észrevették, hogy se óra, se pénztárca nincs a halottnál. Ekkor megint Miklóst vették elő:

- Volt órája?...

- Igen.
- Milyen óra?
- Régi, kulcsrajáró aranyóra. Egyfedelű... Lapos aranyláncon...
- Megismerné?
- Meg.
- A pénzét hol tartotta az öregúr?
- Nem tudom.
- Így hát keveset tud... No, nem baj...

Majd azt tudakolták: Mit vihetett el a gyilkos?

- Meg tudná mondani, hogy mit vihetett el a gyilkos?... Mi hiányzik?...

Miklós fölhúzta a vállát s körülnézett a szobában:

- Így... ilyen hamarosan... egy-kettőre... nem tudom megmondani!

Majd, hogy bizonytalannak látszó feleleteit alátámassza, azt mondta:

- Schmidt ur kissé különös ember volt. Nem közlékenykedett senkivel. Még velem szemben is tartózkodóan viselkedett. Magának élt. Hónapokon keresztül nem mozdult a szobájából...

- Betegeskedett?

- Nem. Sohase volt beteg. Ezt mindig büszkén említette... De nyolcvan esztendő!... Mert a tavaszon már nyolcvanegybe fordult!

Miklós tovább is akarta folytatni, de a rendőrtiszt legyintett a kezével:

- Majd később!

S aztán intézkedett, hogy a „hullát” szállítsák el a „boncolóba”. Majd félrehúzódott a detektívekkel s fojtott hangon tárgyalták az esetet. Kinek, mi a véleménye? Ki tehetette? Notórius bűnöző, vagy laikus? S miért? A rendőr jelentését szálára szedték... A lakó három órakor ért haza - amint ő mondja. - Észrevette, hogy az öreg úr fuldoklik. Orvost kért. Erre orvosért fut a szomszédba. Visszasietnék. A heverő üres. A szobák össze-vissza dülva. Fölforgatva. A szekrények kiürítve... A belső szoba bezárva. A kulcs sehol. Rendőrt hívnak az orvos indítványára. Az ajtót befesztik. Az öreg úr a szoba közepén beszakított fejjel. Halott. Órája, gyűrűje, pénze hiányzik...

Az időt mindannyian rövidnek találták. Három órakor a fiatalember szerint még élt. A heverőn fuldoklott... ha igaz. Négy órakor meg már ők is itt voltak... A fiatalember semmire se emlékszik határozottan. Zavaros feleleteket ad... Hat esztendeje együtt él vele s azt se tudja, hogy milyen gyűrű volt az ujján?... Hol tartotta rendesen a pénzét?... El lehet ezt hinni?...

Miklós ezalatt úgy állt az ablaknál, mint akit fejbe ütöttek. Azt se tudta, ébren van-e, vagy álmodik. Schmidt urat meggyilkolták, kirabolták... A jó öreg úr nincs többé. El is vitték. Most magára marad. Egyedül. Azaz igencsak neki is mennie kell innen. No, nem is maradna ebben a házban egy óráig se! Most már lakás után kell néznie. Másik lakás után. Végig az uccákon... Hol van kiadó szoba? Annyi bizonyos, hogy tíz pengőért még egy lyukat se kap. Talán huszért, huszonötért... Ahelyett, hogy könnyebbedne az élete, nehezedik. Mert a tíz pengő nagy pénz! Miből faragja azt le? Csak az étel, meg a ruha... Bár eddig is ezeken spórolt... De még az is kérdés, hogy majd milyen gazdája akad? Olyan megértő nem lesz, mint Schmidt úr volt. Ez bizonyos! Hogy mért nem is zárta be akkor a házat, amikor az orvosért szaladt... Ha bezárja, talán még tetten is érik a gyilkost. Ott fogják. Mert a zárral vesződött volna vala-

meddig. Vagy be se tud menni. S akkor nincs semmi baj... Schmidt úr már jobban is lehetett, mert szembeszállt a gyilkossal. Védekezett... A heverőről fölkel...

- Jőjjön csak ide! - szólt rá a rendőrtiszt.

Miklós megrebbent:

- Én?

- Igen, igen... Mondja el, hogy történt?

- Mit mondjak el?

- Mindent, amit tud... Elejétől végig!

- Nem értem, kérem... Én nem tudok semmit...

A rendőrtiszt megcsóválta a fejét:

- Ej, ej... Önnel együtt élt az öreg hosszú ideig... Csak tud róla valamit?... Kikkel érintkezett? Takarító asszony csak járt ide? Mi?...

- Igen... Az járt.

- Hogy hívják?

- Kecskés Miklós...

- Nem magát, hanem azt az asszonyt!?

Miklós kinézett az ablakon. Hogy is csak?... Hirtelen visszafordult:

- Téglásné.... Özvegy Téglásné..

- Ön úgy viselkedik - szólt Miklósról a rendőrtiszt, - mint egy gyerek. Mért olyan zavart?

Miklós mentegette magát:

- Nem, kérem... Én nem vagyok zavart... Csak ez a borzasztó eset...

A rendőrtiszt rákoppantott az asztal lapjára:

- Na, jó... Most azt mondja meg, hol lakik az az asszony?

- A Bécsi-úton...

- Hány szám alatt?

- Azt nem tudom... A számra nem emlékszem... De a házat tudom...

- Mikor szokott ide jönni?

- Reggel nyolc órakor...

- Meddig marad?

- Kilenc... féltíz.

- S ön?

- Én nyolc órakor már hivatalban vagyok.. délután kettőig.

- Most azt mondja meg, hogy ma, amikor hazaért, mi történt?

- Velem?

- Igen. Magával és Schmidt úrral!

- Velem... Velem semmisse!

- Schmidt úrral se?
- Vele... igen.
- Hát azt mondja el.
- Én csak annyit tudok, hogy amikor hazaértem...
- Hány órákor?...
- Úgy háromnegyed háromkor...
- Ezt honnan tudja? Megnézte az óráját?
- Igen... Azaz, hogy azt nem tudom biztosan... de mindig három óra előtt szoktam hazaérni...

A rendőrtiszt összefonta mellén a két karját:

- Na, folytassa!
- Amint benyitottam az ajtót... azaz becsuktam magam után, mindjárt föltűnt a nagy csend. Gondoltam, hogy Schmidt ur alszik, mint ahogyan ebéd után mindig. Álltam az asztal előtt s egyszerűen mintha a Schmidt úr sóhajtott volna. Odafigyeltem. Ekkor tisztán hallottam, hogy nyög, nyöszörög. Benyitottam hozzá. Ott forgolódott a heverőn. Odasiettem: „Mi a baj, Schmidt úr?” - kérdeztem. „Orvost!” - kínálta ki a száján... Én aztán szaladtam az orvos úrért...

A rendőrtiszt hirtelen Miklós mellén kidudorodó felöltőjére bökött:

- Hát ott mi van?

Miklósnak elakadt a lélegzete. Hátra tántorodott. A pénz... Ott a sok pénz! S erről félájultan csaknem megfeledkezett. S ha most megmondja?... Pedig meg kell mondani... Előtte két-három rendőr... háta mögött is... Mit gondolnak majd ezek? Még azt hiszik majd, hogy ő... Szeme kigömbölyödött, szájaszéle remegett. Torka úgy összeszorult, hogy alig-alig tudta kinyögni:

- Pénz...
- Miféle pénz?
- Schmidt úré. Erről most akartam beszélni.
- Vegye elő!

De ekkor már az egyik rendőr segédkezett is neki a tiszt intésére...

Az újságpapírost kibontották...

A tiszt a nagy csomó pénz láttára csóválgatta a fejét és amint nagyjában megolvasta, azt mondta:

- Negyven... ötvenezer pengő... Szép summa!

Intett az egyik rendőrnek:

- Becsomagolni! Lepecsételni!

Ezidőre Miklós levegőhöz jutott:

- Schmidt úr bízott meg velem ma reggel, hogy vegyem ki a bankból. Mind az egész betétet. A kamatokat is... Déltájban szakítottam egy kis időt...

A tiszt leintette:

- Jó, jó... Majd a többit elmondja odabent!

Intett az egyik detektívnek:

- Megvasalni!

Miklós tiltakozott:

- Csak nem gondolják talán?... Azt hiszik, hogy én?... Kapitány úr, kérem...

S hátrafelé húzódott. De egy-kettőre lefogták és bilincset csattantottak a csuklójára.

*

- Tévedés, uraim... Isten engem úgy segítsen... Tévedés...

De mintha nem is hallották volna. A rendőrök közrefogták Miklóst s betuszkolták az autóba...

Amíg a kocsi végigrobogott velük a hosszú Béla uccán, át a Margithídon, Miklós csüggesztett fejjel hallgatott. Megadta magát a sorsnak. Hiába minden. Itt nincs semmi mentség. Talán majd odabenn... De ki is követhette el ezt a borzasztóságot? S miért? A pénzért? Valaki megtudta, hogy sok pénzt vettek ki a bankból. De ki? Ő nem mondta senkinek. Igaz, a bankban sokan voltak. Emberek, asszonyok. Azok közül valamelyik látta a nagy csomó bankót? Talán még a beszédjüket is kihallgatta a pénztárnokkal: „Minek veszik ki ezt a sok pénzt? Szalmazsákban tartják? Ott nem kamatozik!” Az ipse talán utána óvakodott az uccán. Szemmel tartotta akkor is, amikor kijött a bankból, akkor is, amikor a hivatalból távozott. Kísérte, árnyékának szegődött. S amikor Schmidt urat magára hagyta, végzett vele. Ugyan melyik lehetett a sok közül? Próbált visszaemlékezni azokra, akik a bankban körülötte álltak. Egy se elevenedett meg előtte. Hiszen ha gondolt volna arra, hogy még erre is szüksége lehet?... De az ő fejében akkor csak az járt, hogy minél hamarabb megkapja a pénzt s minél hamarabb visszaosonhasson a hivatalba, az asztala mellé. Még keresni találják...

Az autó egyszerre megdőccent. Megérkeztek.

- Kapitány úr!... - szólt Miklós a rendőrtisztnek.

Az legyintett a kezefejével s hátat fordított.

Fölvezették hozzá, hogy kihallgassák. Elmondta, amit tudott, aláírták vele a jegyzőkönyvet és bevitték a detektívek szobájába éjszakára.

*

Másnap az ujságok tele voltak a rablógyilkossággal. Öles betűkkel kürtölték a legújabb szenzációt. A szemfüles és túlfűtött riporterek hatalmas cikkekben tárgyalták az esetet. Nyomrölynyomra vezették a közönséget. A tettes is megvolt: Kecskés Miklós. Napidíjas. Szőke, magas fiatalember. Harminc esztendő. A meggyilkolt és kifosztott Schmidt Jenő 80 esztendő öreg úr lakója, akit valósággal a fiaként szeretett. De kígyót melengtetett a keblén. Megölte, kirabolta. Közel 50.000 pengőt zsákmányolt tőle. Minden vagyonát. A rendőrség még a helyszínén rátette a kezét... Az elvetemült ember azonban tagadásban van. Azt állítja, hogy valaki azalatt lopakodott a lakásba, amíg ő orvosért szaladt. Schmidt urat leütötte. Aztán kutatott a pénz után. De nem találta, nem is találhatta, mert a pénz nála volt. Azzal védekezik, hogy nem volt arra ideje átadni. Hogy az a gyilkos, aki az öreg úr gyűrűjét, óráját, láncát elrabolta! Ő ártatlan... De hiába mosakszik, a hurok óráról-órára összébb és összébb szorul a nyaka körül... Sok valószínűség szól amellet, hogy előbb mérget adott be az öreg úrnak, (ezt majd a boncolásnál állapítják meg az orvosok!) s hogy ez nem hatott elég gyorsan, valami kemény tárggyal (talán kalapáccsal) beszakította a fejét... Az órát, láncot, gyűrűt még idejében elrejtette valahol a szabadban. A pénzt bizonyosan máshová akarta dugni, de erre már, úgylátszik, nem volt ideje, vagy megfélekedezett róla...

IV.

Mária nem akart hinni a szemének, amikor az újságot olvasta...

- Miklós?...

Hüledezett.

- Lehetetlen...

Rázta a fejét:

- Nem! Nem!

S az újságot összegyűrte a kezében... De aztán megint csak kisímította. Falta, habzsolta a sorokat, miközben a kábító mérreg egyre jobban és jobban körülfogta a szívét. A betűk összefolytak a szemei előtt...

- Gyilkos!... - szakadozott föl a melléből. - Rablógyilkos!...

Megállt a szoba közepén s kinézett az ablakon át a kinti világba. Az ég kékjéről a házfalakra meredt a tekintete... az ablakok, erkélyek sorára. Onnan le az uccára, ahol emberek, kocsik mozgogtak föl s alá. De nem látott most semmit. Csak végtelenbe vesző, kietlen, nagy ürességet...

- Mária!

Az anyja szólította a konyhából.

- Mindjárt! - kiáltotta s az újságot a blúza alá gyűrte. Legalább az anyja ne tudja meg... valameddig.

- Hova készülsz ilyen korán? - kérdezte Máriát az anyja, amikor köpenyben, kalaposan bekukkantott a konyhába.

- Az üzletbe...

- Hisz még van idő!... Nem is reggeliztél!...

- Majd eszem odabenn...

S elkészönt...

Mikor Mária kiért a kapun, megállt egy pillanatra. Hova is megy ilyen korán?... A rendőrségre. De vajjon beeresztik-e oda? Be, be... A rendőrség ajtaja mindig nyitva van. Mindig. Éjjel és nappal. Mindenkinek. Csak az nem bizonyos, hogy Miklóssal beszélhet-e? Pedig azért megy. Beszélni akar vele. Bizonyoságot szerezni arról, hogy ártatlanul gyanúsítják. Tudja ugyan, hogy Miklós ártatlan, de egy parányi „hátha” ott pislákol a belsejében, s ezt a szikrát akarja elnyomni.

*

A rendőrségen Mária nem beszélhetett Miklóssal. Nem is láthatta. Nem eresztették be hozzá. Hiába kilincselte szobáról szobára, mindenütt elutasították. Nem lehet!

- De ártatlan!... - bizonykodott. - Én tudom!

A rendőrök a vállukat rángatták s hátat fordítottak. De akadt közöttük, aki megsajnálta:

- Próbálja meg a tanácsosnál!...

S rámutatott egy párnázott ajtóra.

Mária benyitott a tanácshoz:

- Kecskés Miklóssal szeretnék beszélni...

S összekulcsolva előre nyújtotta a két kezét...

- Csak pár szót... De ha nem szabad vele beszélni, hát csak látni... A vőlegényem...

- Nem hiszem... Nem igaz... Nem lehet... - fuldokolta és a szeme egyszerre tele lett könnyel.

Hogy mi nem lehet s mi nem igaz, azt nem mondta. Nem bírta kiereszteni a száján.

De a tanácsos úgylátva tudta. Fölállt a karosszékéből s Mária vállára tette a kezét:

- Én se hiszem - mondta sok jó indulattal. - Igaz ugyan, hogy egy s más ellene szól, de ezek csak föltevések, amelyek alól még tisztázhatja magát...

Máriát meglepte a nem remélt biztatás. A tanácsos maga se hiszi. Talán már rájöttek valamire... Nyomában vannak a gyilkosnak... Ezt, legalább, ha ezt megmondhatná Miklósnak!? Akkor mindjárt könnyebben érezné magát. Ő is, Miklós is. Mert most szegény bizonyosan össze van törve. Hiába tiszta a lelkiismerete, ha nem tudja a vállára nehezedő terhet ledobni. Ül a cellájában s néz maga elé s az sincs, aki egy vigasztaló szót mondjon neki. Csak legalább annyit:

- Ne félj... Jó az Isten! Az igazakat nem hagyja el!...

Valami ilyesmit, amiből erőt meríthetne, amibe belekapaszkodhatna. Mert csak az az igaz, amit ő állít: amíg az orvosért szaladt, azalatt történt minden. Valaki megleste, amikor elsietett... beosont, követelte a pénzt és hogy nem kapta meg, végzett vele. Aztán földúrta a szekrényeket a pénz után... A pénz azonban Miklósnál volt. Ezt találták gyanúsnak. Ezért tartóztatták le... De hisz nem is adhatta oda a halottnak! Ezt tudja a tanácsos is. Ezért bízik Miklósban. De az is Miklós mellett szól, hogy se az órát, se a gyűrűt nem találták nála.

Mária a tanácsosra emelte a szemét:

- Beszélhetek vele?...

- Nem... Ma még nem... Talán holnap...

V.

Schmidt úrnak Amerikában élt az öccse. Fiatalon, alig húsz esztendőskorában került ki az Újvilágba s ott gyökeret vert. A szerencse mellé szegődött. Rövidesen nagy vagyont szerzett, amelyet nősülésével megtízszerezett. Attól kezdve a pénz valósággal özönlött hozzá. Hamarosan többszörös milliomos lett. Eleinte szándékozott hazanézni régi hazájába, az Ó-világba. Milyen ott az élet? Hogy van a bátyja? Mit csinál? Nem szenved-e szükségét? Igaz, a leveleiben sohase panaszkodott. Él. Nincs semmi baja. Többször följánlotta neki a segítségét. Majd, hogy a gyáraitól nem tudott időt szakítani a hazajövetelre, hívta ki. Jöjjön. Szép, csábító képeket festett le előtte. De a bátyja mindig azzal válaszolt, hogy a hazai földtől nem tud elszakadni. Jól keres. Van is egy kis félretett tőkéje... Évek hosszú során aztán lassanként elhidegedtek egymástól. Ki-ki magának élt. A maga bajával törődött. El is öregedtek. Ekkor már az Amerikába szakadt öccs végkép lemondott a nagy útról, az Ó-haza, a bátyja meglátogatásáról...

Egy este, azon a bizonyos keddi napon, az amerikai öccs detroiti villájában hallgatta a rádiót. Budapestet kapcsolta. Híreket közvetítettek, s egyszerre olyan hírt, amelytől elszorult a lélegzete:

„Schmidt Jenő 80 esztendőskorában Béla uccai lakásán meggyilkolták, kirabolták...”

A részleteket is leadta a rádió. Végül hozzáfűzte:

„A tettesnek nyomában van a rendőrség!”

Amikor megdöbbenéséből magához tért, kábel-sürgönyt adott föl Budapestre a rendőrségnek:

„A tettes nyomravezetőjének 5000 dollárt utaltam át sürgönyileg a Kereskedelmi Bankhoz”.

*

Az újságok másnap már megírták a nagy jutalomkitűzést. De megírták azt is, hogy a rendőrség helyszíni szemléje nem járt eredménnyel. Átvizsgálták a szobákat, bútorokat, a folyosót, a kertet. A gyűrűnek, óráknak se híre, se hamva. Pedig nem hagyták figyelmen kívül az uccát se, melyen a lakó az orvoshoz sietett. A házat se, ahol az orvos lakik. A kapualját, a vízvezetőcsatornát, előszobát. Közben végigraziázták az összes zálogházakat... A boncolás is negatív eredménnyel végződött. Ami magyarrá fordítva azt teszi: „Mérgezés nem történt”.

Ettől kezdve Miklósnak könnyebb lett a helyzete. A detektívek fönntartották a szobájukban, éjszakára is. Adtak neki ágyat is. Csak annyiban korlátozták, hogy nem mehetett ki, s nem beszélhetett senkivel. Időnként újra és újra elmondatták vele a keddi nap történetét. Mikor ment el a pénzéért? Hova tette? Kikkel találkozott útközben? Mikor érkezett vissza? Kik tudhatták, hogy pénz van nála?... Miért nem adta át rögtön Schmidt úrnak? Miért nem szólt a pénzről az orvosnak? A rendőrnek? A bizottságnak? Egyszer-egyszer megpróbálták zavarba hozni. Előéletére tettek föl kérdéseket. Majd hirtelen, minden átmenet nélkül azt tudakolták tőle: Gondolt-e arra, hogy milyen jó volna, ha ez a sok pénz az övé volna?... Szökés nem fordult meg a fejében?

Miklós, mint a jó gép, mindig ugyanazt mondta, amit az első nap. De a sok faggatás kimerítette. Elerőtlenedett. Szemei beestek. S ha nem háborgatták, órákig feküdt egy helyben mozdulatlanul a mennyezetre bámulva. Érzéketlenül, mint egy darab fa. Utóbb már az ártatlanságát se hangoztatta. Csináljanak vele, amit akarnak. Csak akkor futott át rajta egy kis borzongás, amikor Mária ütődött az eszébe. Mit gondol róla Mária? Elhiszi róla ezt a retteneteséget? Eleinte azzal biztatta magát, hogy Mária mellette áll, bízik benne. Tudja, hogy ő képtelen olyan ocsmány tetteire. Sír, tördeli a kezét. Bizonyítgatja mindenkinek az ő ártatlanságát.

Szaladgál az érdekében. Eljön ide is... Minden percben várta. Vigyázta az ajtót. Nyílik s belép Mária... De nem. Csalódott volna benne? Nem az, akinek ő hitte? Akinek mutatta magát? Ő is romlottnak, rossznak, bűnösnek tartja?...

Lenézett az ablaküvegen át az udvarra. Rendőrök sűrögtek, forogtak a betonon. Jöttek, mentek. Köztük egy-egy szolga, ügyes-bajos ember. De egy se komótosan. Mindenkinek sürgős volt a dolga. Siettek. Ki, be... Ki, be... Mint kasban a méhek nagy gyűjtés idején. S ennyi sok ember között nem volt ott Mária. Pedig őt leste, várta. Lehetetlen, hogy be ne eresztenék. De nem akar... Bizonyosan nem akar többet róla tudni. Akkor pedig az ő életének nincs semmi értelme. Olyan az, mint a lejárt váltó, mint az elhasznált villamos-jegy. Még az esetben sincs semmi célja az életének, ha kiderülne az ártatlansága. Mit kezdjen vele? Robotoljon tovább nyolcvan pengőért az íróasztala mellett? Ha ugyan robotolhat? Ha visszafogadják?... De azóta már bizonyosan más ül az ő helyén... Csak az lesz itt a megoldás, hogy amint kieresztik, neki egyenesen a Dunának. A Margit-híd közepén, ahol már nem egyszer megállt, átugrik a korláton... De érdemes addig várni? Itt az ablak! Igaz, mindig van a szobában három-négy detektív s azok lefognák. Amint nyitná az ablakot... Hahó!... De muszáj azt kinyitni? Egy hatalmas ugrással neki... Fejjel! Keresztül a két üvegtáblán... Mire a földszintre érne a harmadik emeletről, csak kanállal tudnák összeszedni...

Úgy szemmel kimérte a távolságot... Három lépés. Negyedfél. Ennyi éppen elég, hogy a kellő lendületet megkaphassa. Az ágy végénél kissé összehúzta magát...

Az ajtó kinyílt. Egy aranypaszomántos rendőrtiszt lépett a szobába...

A detektívek fölugrottak az asztal mellől.

- Kecskés úr - fordult Miklóshoz az aranypaszomántos - szedje rendbe magát... A szobámban egy hölgy várja...

S azzal behúzta maga után az ajtót.

VI.

Ötödnap reggelén, amikor Mária az Amerikai Áruházba igyekezett, útközben megszólította egy jól öltözött úriember:

- Bocsánat!... Kecskés Miklós úr menyasszonyához van szerencsém?...

Mária megállt.

- Mit akar?

- Csak semmi feltűnést, nagysád! Okom van rá! Menjünk szépen egymás mellett, mint ismerősök... Én segíthetek a maga vőlegényén. Többet mondok! Még ma kiszabadulhat!

- Ön detektív?

- Ellenkezőleg!

Mária újból megtorpant.

- Ne ijedezzen, kérem... Azzal elronthat mindent. Egy rendőr vagy egy detektív megfigyelhet bennünket s akkor ki tudja, hogy egyáltalán megszabadulhat-e a vőlegénye?... - mondjuk, a gyanu alól. Én azonban segíthetek. Sőt csakis én. Más senki. Szép lassan kísétálunk a Dunapartra, felmegyünk a Margithídig s vissza. Azalatt elmondok mindent. Persze feltételeim is vannak... De előre leszzegezem, hogy azok elfogadhatók. Zsarolni nem szándékozom. Bár ilyen szép leány, mint maga?!... Nana! Ne tiltakozzon. Ezt csak úgy mondtam... Fontos az, hogy, sajnos, már hosszabb idő óta munkanélkül vagyok...

- Nekem nincs pénzem...

- Nem is kell a maga pénze.

- Hát?...

- Figyeljen ide. Megmondok magának mindent egész őszintén. Amint mondtam, jelenleg munka nélkül vagyok, mert a jobb lapockámba véletlenül egy golyó szaladt. Hónapokkal ezelőtt. Az orvosom azonban ügyetlenül kezelte. Pedig azelőtt hentes volt. De a betyár, azt hiszem szórakozottságból átvágott valami inat, amikor a golyót kereste... Azóta csak így zsebben tartva hordom a kezem. Nem tudom semmire se használni. Még evésre sem.

Rámosolygott Máriára.

- Magának megmondom őszintén: rendőrgolyó volt.

Mária hosszasan ránézett:

- Miért mondja ezt el nekem?

- Hogy a bizalmát megnyerjem... Hogy higgyen nekem. De azért is, mert maga joggal kérdezhetné: Miért nem fordultam egyenesen a rendőrséghez?... Így megéri, hogy nem mehettem oda. Jóllehet, az 5000 dollárt megkaphatnám, de mindjárt ott is marasztalnának. Betennének a hüvösre öt, hat esztendőre. Mert volna egy kis leszámítolni valóm. De azt szeretném függőben hagyni... Szóval én nem érintkezhetem velük... Megért, úgy-e?

Ott jártak már a Dunaparton a dúslombú gesztenyefák árnyékában... Lenn, a hullámok tetején karcsú hajók, kis csónakok uszkáltak föl s alá. A víz szélén horgászok gubbasztottak... Egy-egy autó, villamos elrobogott mellettük...

- Mik a feltételei? - kérdezte remegő hangon Mária.

- Első az, hogy rólam, erről a találkozásról senkinek se szól. A rendőrségen éppen nem. Bár egész bizonyosan kérdezni fogják: „Ki mondta?” Ne feleljen rá. Igéri?

- Igen.

- Másodszor: Az 5000 dollár az enyém!

Mária bólintott:

- Természetes.

- Akkor hát kész a pakli!

Kettőt, hármat léptek s aztán az ismeretlen egy kis kesernyés mosoly kíséretében azt mondta:

- Ne gondolja, hogy árulkodó vagyok. Holló nem vájja ki a holló szemét!... Az a holló, nem holló! Ért, úgy-e?

Mária ugyan nem volt tisztában a jelképes beszéddel, de azért rámondta:

- Értem.

- Az igazat megvallva, nem ismerem. Nem tudom, kicsoda. Csak annyit, hogy kontár. Nem szakmabeli. De leírom a megszólalásig, s ez elég, A többi a „hekusok” dolga. De azokban is megbízhat. Egy-kettőre kitapogatják az ipsét. Ismerem őket!

Cigarettát vett elő a balkezével.

- Magácskát is megkínálnám, de ez egy kissé erős matéria...

Mária megingatta a fejét:

- Nem szoktam...

Amikor az „ismeretlen” nehányat „slukkolt” a „leventéből”, közelebb hajolt Máriához:

- Kedden történt, úgy-e?...

- Igen...

- Aznap délután ott álldogáltam Schmidt úr lakása előtt, a házzal szemben, a tulsó járdán. Találkám volt három óraker egy cimborámmal. Ott van egy kis trafik. Az előtt álldogáltam. Egy délutáni újságot vettem s azt böngészgettem. De kissé elszámítottam magam. Korábban érkeztem. Na, mit csináljak egy jó negyedóraig? Visszamenjek? Nincs értelme. Meg hátha a cimborá is hamarabb jön? Megvárom. Szép, napos idő volt. Olvasok addig, meg nézelődök... Sohse tudja az ember, hogy miből mi feslik? Hát amint ott ténferegtem föl s alá, egyszerre csak látom ám, hogy jön a cimborá a Margithíd felől. Sárga felöltő, fekete kemény kalap. Jön. Még pedig sietve. Szinte úszik utána a felöltő... Még gondoltam is, hogy számár. Hova tette az eszét? Így mindenkinek föltünik. Miért siet ez az ember annyira? Kergetik? Az emberek utána fordulnak. Még jó, ha csak az emberek, de lehet köztük „hekus” is. Csak nem szorítják tán?... Úgy 15-20 lépésnyire mögötte iparkodott egy egyenruhás... Már kezdtem visszahúzódni, amikor rájöttem, hogy a sárga kabátos nem a cimborá. Más valaki. Bár ugyanaz az alak, mozgás... Hát az az egyenruhás mit akar mögötte?...

A dolog kezdett nagyon érdekelni.

A cimborá-féle ember hirtelen megállt. Visszanézett. Erre az egyenruhás is megállt s odahúzódott egy ház falához. Szinte odalapult... Na, itt valami készül! Ezt megtapasztalom... S ez volt a szerencsém. Az enyém is, a magáé is, meg Kecskés úré is!

A sárgakabátos fiatal ember, vagyis Kecskés úr, besietett Schmidt úr házába. Akkor még nem tudtam, hogy ki, kicsoda... Na, mindegy. Kecskés úr talán öt-hat percig lehetett benn. Azalatt az egyenruhás megállt a ház előtt s tanakodott, tusakodott magával. Bemenjen? Ne menjen. Látszott rajta, hogy ingadozik. Három vagy négy házzal tovább is ment, de visszafordult. Újra

megállt. Körültekintett... Én az újságba temetkeztem. Úgy tettem, mintha olvasnék. De az egyik szemem ott volt az ipsén... Állt, nézelődött. Már éppen be akart surranni, amikor Kecskés úr kiszaladt a kapun s elnyargalt az uccán fölfelé...

Hát ezt mi leli? Kergetik? De senki se jött ki utána. Az egyenruhás meg ahelyett, hogy Kecskés úr után törtetett volna, mint ahogy vártam, besurrant a házba. Hm. Itt valami hiba van a számításban! gondoltam, megnézem, mit keres az az egyenruhás odabenn. Már indultam is, amikor az oldalamba könyököltek. Megfordultam. A cimborám volt...

- Gyere utánam... - intett a fejével.

Az ismeretlen elhallgatott. Átnézett a pesti oldalra... Összeráncolta a homlokbőrét. Azt mérlegelte, hogy elmondott-e mindent? Nem hagyott-e ki valami fontos eseményt?

- Csak ő lehetett - mondta nagy meggyőződéssel. - Az az egyenruhás... jegyezze meg jól: sötétzöld blúz, sapka. A sapkán alól vékony sárga zsinór... Barna, rövidre nyírt haj, kis fekete bajusz. Himlőhelyes. Úgy 160-162 centiméter magas. Tömzsi... Úgy gondolom a ruhája után, hogy szolgáléle. Városnál, gyárban, nagyobb üzletben, bankban vagy kórházban...

Mária kétkedve ingatta meg fejét.

- Azt hittem, hogy ismeri... Tudja a nevét... Így, hogy találják meg egymillió ember között?...

- Téved! Legföljebb ha ezer embernek van Budapesten ilyenféle egyenruhája... Azt meg átszámlálhatják fél nap alatt. Ide egy csoport, oda egy csoport detektív... Tudja, én hol kezdeném?... Ezt mondja is meg nekik... Már úgy, hogy maga hol kezdené... Ugyan tegye meg az én kedvemért...

- Mit?

- Persze még nem mondtam... Azt, hogy kezdjék az előljáróságnál! Ott, ahol Kecskés úr dolgozik... Meg annál a banknál, ahol a pénzt fölvette!... Hej, ha én egyszer fölcsaphatnék detektívnek?... Csakhogy attól már egy percet elkéstem!...

Mária megállt.

- Innen egyenesen megyek a rendőrségre. Útközben beszólok az Árúházba...

- De arra még egyszer figyelmeztetem, hogy, el ne szólja magát! Nem akarom megfenyegetni, de annyit mégis megmondok, hogy a mi kezünk messzire elér! Tehát vigyázzon!

- Vigyázok - mondta Mária mosolyogva. - Attól meg éppen ne tartson, hogy visszaélek a bizalmával. Akár sikerül a dolog, akár nem, magának mindenféleképpen nagy köszönettel tartozom...

- Meg 5000 dollárral... Persze csak siker esetén, amiben én föltétlenül bízom!

- Na, és hol adhatom át magának?...

- Majd jelentkezem.

- Hát Isten vele! - köszönt Mária.

- Kezét csókolom! - hajtotta meg magát a „szemtanú”.

*

Mária a rendőrségen elmondta, amit a „szemtanútól” hallott. Persze tudakolták a „szemtanút” is. Ki az? Hogy hívják? Mária megmondta az igazat:

- Nem tudom.

- Nem nevezte meg magát?

- Nem.

Ekkor a személyleírást kérték.

Mária megmondta őszintén, hogy nem adhat.

- Miért?

- Mert az illető megtiltotta!

S ezt olyan határozottan, annyi erővel mondta, hogy nem faggatták tovább. Ha titkolni akarja, hát titkolja. De a valóságot is sejtették. Olyan ember lehet az a „szemtanú”, akinek nagy okai vannak arra, hogy közelebbi ismeretségbe ne kerüljön a rendőrséggel. Hát csak őrizze az „inkognitóját”. Ezt most nem tartották fontosnak. Ellenben a nyomot nagyon jónak vélték. Egyik-másik rendőrségi embernek szinte megbizsergett tőle a vére...

*

A rendőrtanácsos hívatta a csoportvezetőt.

- Új nyomra találtunk...

S elmondta, amit Máriától hallott. Végül megkérdezte:

- Na? Mit gondol?

A csoportvezető fölrántotta a szemöldökét:

- Azt, amit a tanácsos úr!

S mindjárt mondta is:

- Vagy az előjáróságnál lesz a mi emberünk, vagy a bankban.

A tanácsos rábiccentette a fejét:

- Úgy van.

S mindjárt rendelkezett is:

- Két ügyes ember menjen azonnal az előjáróságra, kettő meg a bankba... A többit tudja, ugy-e?

- Igen.

*

Az előjáróságon a nyomozás nem járt eredménnyel. Az uniformist viselő emberek valamennyien alibit igazoltak. Ezt hamarosan jelentették is a tanácsosnak. De hozzátették azt is, hogy a „személyleírás” nem illik egyikre sem. Még azokra sem, akik távol voltak s nem tudták őket előállítani, csak a fényképeiket mutatták be.

A tanácsos kissé fanyar képet vágott az eredménytelen jelentésre. De mindjárt megbíztatta magát: Nem baj... Majd a banknál! S amint újból mérlegelni kezdte az esetet, egyre nagyobb s nagyobb erővel sűrűsödött benne az, hogy inkább a banknál lehet az az ember, akit keresnek. Egyik bankszolga talán. Küldönc. Látta, amint Kecskés fölvette a sok pénzt. Talán leste is. Szemfüleskedett a pénztár előtt. Az is lehet, hogy csak azért vállalt ott szolgálai állást, hogy egy alkalmat fölhasználva, nagy summa pénzhez juthasson. Hej, ütődött az eszébe, ezt meg kellett volna mondani a detektív-főfelügyelőnek. Először is azokat vegye elő, akiket az utóbbi időben fogadtak föl a bankba. De ettől már elkésett. Igaz ugyan, hogy a főfelügyelő érti a mesterségét. Sokszor bebizonyította. Majd most is!

VII.

A „Központi Bankba” maga a detektív főfelügyelő ment el két alárendeltjével...

A vezérigazgató nem volt a bankban s így a helyettesénél jelentkeztek.

- Kecskés Miklós ügyben?... - kérdezte az igazgató.

- Csak azzal kapcsolatban - mondta a főfelügyelő. - Szeretnénk ugyanis tudni, hogy a bank emberei közül, azon a kérdéses napon, kik voltak jelen?

- Kihallgatás?

- Igen.

Az igazgatónak ráncokba szaladt a homlokbőre. Érthető. Már ötödik napja, hogy úgyszólván minden percét a rendőrségnek kell áldoznia. Itt sűrögnek-forognak állandóan. Hol egyik, hol másik. Zavarják az „ügymenetet”. Föltartják a hivatalnokokat a munkájukban. S nem tiltakozhat ellene. Na, majd megunják. Egyszer csak vége szakad ennek is. Örökké nem tarthat ez a herce-hurca... Száját kissé félrehúzva, kesernyés mosoly kíséretében mondta:

- Mint már többször kijelentettem, én magam is ott voltam akkor a pénztárnál. A főkönyvelő éppen nekem mutatta be Schmidt ur betétkönyvét s a fölhatalmazását...

A főfelügyelő közbeszólt:

- Pardon! Ezt már tisztáztuk.

- Szóval rám nincs szükség?

- Van... Igazgató úr lesz szíves az alkalmazottakat egyenként beszólítani ide az irodába...

- Most, amikor a legnagyobb forgalom van?...

- Nem a tisztviselőket értem, hanem a szolgaszemélyzetet: kézbesítőket, portást, udvarost...

- Gyanúba volna valamelyik?...

A főfelügyelő mosolyogva rántotta föl mindkét vállát:

- Hátha tudnak valamit?... Föltűnt nekik valaki, vagy valami?... Esetleg a portásnak, amikor Kecskés távozott... Vagy az udvarosnak?...

Az igazgató a portást csengette be.

- Na István - szólt az öregnek, amikor az katonásan összeütötte előtte a bokáját - van valami újság?

- Semmi, instálom. Éppenséggel semmi - mondta némi zavarral, mert nem tudta elgondolni, hogy az igazgató miféle újságra kíváncsi. Hányan jöttek be a bankba? Hányan mentek ki? Ez eddig nem volt kiadva ordréba! Sohase számlálta. Annyi bizonyos, hogy sokan... S közbe, úgy féloldalról formázgatni kezdte a két idegen urat, kik a nagy bőrdíványon ültek. Felek - gondolta.

A bőrdíványon ülő egyik úr az öreg portásnak intett:

- Mondja csak, barátom, ismeri maga Kecskés urat?

István odafordult.

- Azt a bizonyos rablógyilkost tetszik kérdezni, akiről az újságok írnak?

- Igen.

Az öreg megcsóválta a fejét:

- Nem ösmerem.

- Kedden járt itt, pénzt vett föl.

- Tudom, kérem... az újságokból.

- Látta a kapun bejönni vagy kimenni?

- Igencsak láttam... de hogy melyik volt, azt nem tudom. Sok százan fordulnak meg itt egy-egy nap! Ki jön, ki megy...

- Szóval nem emlékszik rá?

- Nem.

Detektívek - mondta magában az öreg portás, s oda fordult az igazgatóhoz, kissé megnyújtotta a nyakát s úgy várta, hogy az mit mond. Mehet? Vagy még szükség van rá?

Az igazgató kérdőleg tekintett a detektívekre...

A főfelügyelő egy pillanatig a szőnyegre nézett s aztán az kérdezte:

- Lehetne egyszerre beszólítani az összes dolgozókat?

- Lehet - mondta az igazgató. - Majd az István...

A főfelügyelő közbevetette:

- Úgy, hogy az István ittmaradna...

- Hát akik kéznél vannak... azokat igen... Egyik-másik a városban lehet... De megpróbálhatjuk.

Csengetett.

A titkárnő nyomban jelentkezett:

- Parancs?...

- Ha nekem szabadna... - kérte a főfelügyelő.

Az igazgató bólintott:

- Tessék!

A főfelügyelő a titkárnőhöz fordult:

- Hány szolga van most jelen a bankban?

- Biztosan nem tudom... Talán négy vagy öt...

- Legyen szíves beszólítani őket. Egyszerre mind, aki csak jelen van... Majd a kollegám - rámutatott a társára - segít. Bevezeti őket...

*

Alig egy fél perc s már a portással együtt hat bankszolga állt az igazgató előtt egyenes léniában...

A főfelügyelő szeme végigsiklott a soron, s mindjárt meg is akadt egy vállas, zömök emberen. Stimmel a magassága, a kis, fekete bajusza s arcán a himlőhelyek...

- Megvan! - szaladt át a fején.

Odahajolt a társához:

- Látod?

- Igen.

- Állj az ajtóhoz...

S aztán hátát nekivette a bórszéknek, azt kérdezte az igazgatótól:

- Van itt mindenkiről írás?

- Milyen írás?

- Név, lakás, foglalkozás, előélet stb...

Az igazgató az egyik magas, barna irat-szekrényre intett:

- Van.

A főfelügyelő lassan fölállt, odalépett az emberek elé. Sorba nézte őket. Szúrós szemmel. Egyiket a másik után. A himlőhelyes előtt megállt. Hosszasan nézte a blúzát. Blúzában a gombokat. Az egyiket meg is piszkálta az ujjával. Majd hirtelen a szeme közé nézett s aztán a vállára eresztette a jobb kezét.

- Maga barátom... itt marad!... A többi mehet a dolgára!

*

Amikor magukra maradtak, a főfelügyelő úgy rácsattant a himlőhelyesre, hogy az igazgató is megrebbent:

- Föl a kezekkel!

S intett a társának:

- Motozd meg!

A detektív először is egy revolvért húzott elő a szolgálta zsebéből.

- Fel vannak itt mindannyian szerelve fegyverrel?... - kérdezte az igazgatót a főfelügyelő.

Az igazgató, akit ez a hirtelen és nem várt fordulat meglepett, tagadólag ingatta meg a fejét:

- Nincsenek...

Erre a szolgától kérdezte:

- Van magának fegyverviselési engedélye?

- Nincs.

- Hogy hívják?

- Jónás János.

- Hol lakik?

Csak egy pillanatig gondolkodott s aztán megmondta:

- Kispest, Lomb-utca 58.

- Hol volt kedden délután 3 órakor?

Jónás Jánosnak megrebbent a szeme. Alsó szájaszélét önfeledten a fogai közé szívta... Gondolta ugyan, amint csapatosan beléptek az igazgatói irodába, s itt a detektíveket meglátta, hogy ezek őt keresik. De bizakodott abban, hogy biztonságban van. Tapogatóznak a detektívek,

mint azóta minden nap. Őt keresik, de nem találják meg, mert ügyes volt. Óvatosan járt el. Nem látta senki, se bemenni, se kijönni. Nincs tanu. Csak tagadni kell... Amikor azonban a többit eleresztették s őt visszatartották, hideg szaladt végig a hátán. Ráterelődtől volna a gyanu? Megtudták?... Nem, nem. Csak próbálkoznak. Így veszik sorra mindannyijukat. S amelyik elszólja magát, arra lecsapnak. Na, őrá nem csapnak le. Vigyázni fog minden szavára... De amikor rákiáltottak: „Kezeket föl!” - s a revolvvert elővették a zsebéből, mintha a szőnyeget kihúzták volna a lába alól. Megingott. Tudnak ezek mindent? Honnan? Kitől? Az ajtóra tekintett. Onnan az ablakra... Nem lehetne valahogy megugrani?...

A főfelügyelő minden szót külön megnyomva ismételte a kérdést:

- Hol volt kedden délután három órakor?...

- Nem emlékszem...

- Na, majd én fölfrissítem az emlékezetét... A Béla-utcában! Egy kis ideig ott járkált föl s alá Schmidt úr lakása előtt... Azt tudja ugye, hogy Schmidt urat kedden délután 3 órakor meggyilkolták, kirabolták? A pénzét keresték, melyet innen a bankból vettek ki...

- Az ujságokból...

- Akkor azt is tudja hogy az aranyóráját, gyémántgyűrűjét a gyilkos magához vette?...

- Az ujságokból...

- S hogy a rablógyilkos, ez az elvetemedett ember sötétzöld egyenruhájú, alacsony, kis fekete bajuszú, himlőhelyes bankszolga, aki Kecskés Miklóst, aki sok pénzt vett föl, a banktól hivataláig, majd onnan hazáig, Schmidt úr lakásáig kísérte, de ott egy kis időre megtorpant... Miért is torpant meg?...

A szolga megnyujtotta a nyakát:

- Azt nem írták az ujságok...

- Úgy van. Azt még nem írták. De mi tudjuk! Tanu van rá, aki magát látta besurranni akkor, amikor Kecskés Miklós orvosért szaladt!

- Kicsoda? - szaladt ki a szolga száján.

- Na, végre!... Már azt hittem, hogy tagadni fog... Pedig a revolvere agyát se jól törülgette meg! Nézze! - s elébe tartotta a fegyvert. - A rovátkák között alvadt vérnyomok vannak. Szabad szemmel is jól lehet látni. Ezzel szakította be a fejét! Igaz?

A bankszolga csak a szemét meresztette a főfelügyelőre. Szólni nem tudott. Megfogták. Mit mondjon most? Tagadjon? A revolver elárulta. De látták is. Bizonyosan az az ember, aki ott az uccasarkon ujságot olvasott. Hiába tagadna. A lakását földulják s az ágyában megtalálják az órát, gyűrűt. Talán már meg is találták. A kisebbik detektív mindjárt kiment a szobából, amint a lakását megmondta. Telefonált. Menjenek ki... Talán már jönnek is vissza. Hozzák a gyűrűt, órát, láncot...

- Nincs itt semmi kiút - mondta a főfelügyelő. - Éppenséggel semmi. Csak az igaz szó segíthet magán! Beösméri? Ezzel megkönnyítené mindnyájunk dolgát.

Ebben a pillanatban fölparázslott benne az életösztön. Menekülni. Bárhogy, csak kiszabadítani a nyakát. Mert már rajta érezte a kötelet. Az ajtóra pillantott, onnan az ablakra. Az ablakon rács. Így hát csak az ajtón. Igaz, két szobán kellene keresztül törnie magát. A pénztártermen, ahol sok ember, asszony áll, ül, várakozik... s a folyosón. Ott is emberek. Aztán ki a kapun. Az utcán már könnyen elveszhetne. Ha ugyan nem az lenne a veszte. Mert nemcsak

a rendőrök vadásznának rá. Az emberek egyszerre tüzet fognának. „Rabló! Gyilkos!” Elibe-állnának, utána vetnék magukat...

A főfelügyelő leolvasta a szolga arcáról, hogy mi vajudik a belsejében. Odalépett az ajtó elé s csendesen megingatva a fejét, azt mondta:

- Nincs kiút...

Szempilláit összehúzva, egy ideig mereven nézte áldozatát, akiből a reménység pillanatról pillanatra fogyott s aztán hüvelykével a hátamögé bökött:

- Még erre sem!

Ekkor elszakadt benne az utolsó reménység fonál. Összeroppant testben is, lélekben is. Fejét, melyet mindvégig dacosan tartott, leejtette. Nyilvánvalóan látszott, hogy megadja magát a sorsának.

A főfelügyelő rászólt:

- Beösméri?

A szolga alig hallhatóan hebegte maga elé:

- Be...

VIII.

Mária ott várta az eredményt a rendőrségen. A tanácsos tartotta szóval. Beszélgetett vele. Figyelmét próbálgatta elterelni az esetről. Kérdezgette, hogy él? Mivel foglalkozik? Majd a maga életéből regélt el egy s más. Vidám történeteket. Időnként rá-rávetődött tekintete a telefonra. Meghagyta a főfelügyelőnek, akit a bankba küldött, hogy azonnal értesítse, ha „egyenesbe” érnek. De telt, mult az idő. Fél óra, háromnegyed óra... Mit csinálhatnak olyan sok ideig? Azóta már ide is hozhatták volna!? Vagy ez is hamis nyomnak bizonyulna?... A lányt fölültették? S általa a rendőrséget is?... Ezek a gondolatok ugráltak a fejében, amíg beszélt, beszélt...

Végre csengett a telefon. A felügyelővel kiküldött detektív beszélt.

- Megvan a gyilkos... Jónás János bankszolga. Kispesten van a lakása. Lomb-ucca 58... A főfelügyelő úr azonnali házkutatást kér az óra és a gyűrű után...

- Beösmerte? - kérdezte a tanácsos.

- Még nem.

- Valószínű legalább, hogy ő?...

- Bizonyos!

- Nem tévednek?

- Nem!

Mária a telefonbeszélgetés alatt a tanácsos arcát vigyázta s közben, hogy világosodott előtte a beszélgetés, az öröm könnyű kis pír rajzolt az arcára. Igazat mondott az ismeretlen „szemtanu”. De hátha nem a bankból beszéltek?...

Amikor a kagylót letette a tanácsos, Mária kérdőleg nézett rá.

- Az Istenért, tanácsos úr, nyugtasson meg, mert már nem birom idegekkel.

A tanácsos mosolyogva biccentgette meg a fejét:

- Haladunk... Haladunk...

- Merre?

- A siker felé!

- Megfogták?

- Azt mondják, hogy igen... De még várni kell. Talán egy órát... Vagy annyit se...

- S Miklós szabadul?

- Egy kis türelem... Mondom, csak egy kis türelem. Most két embert kiküldök Kispestre. Ettől függ minden. Bár az is lehet, hogy erre nem kell várni...

S a tanácsos kiment a szobából.

Máriát ez a válasz lehűtötte. Türelem... Még mindig türelem. Pár perccel előbb meg azt mondta, hogy a siker útján haladunk... Melyik az igaz? Megfogták vagy most is csak tapogatóznak?....

Ujjait összekulcsolva, az ölébe ejtette.

- Szegény Miklós!... - sóhajtotta. - Mit csinálhat most a négy fal között? Talán már az eszét is elvesztette. Nem volna csoda! Egyedül, egymagában, nap, mint nap *a bűn árnyékában*. Azzal a tudattal, hogy mindenki gyilkosnak tartja... Csak legalább annyit mondhatna meg neki, hogy reméljen...

Mínta a tanácsos kitalálta volna Mária gondolatait, azzal lépett be a szobába:

- Beszéltem a vőlegényével... Megmondtam neki, hogy igencsak megrövidült az itteni vendégeskedése...

- Csak ennyit mondott neki?...

A tanácsos egy kis ideig hallgatott, aztán, hogy Mária olyan kérőleg nézett rá, azt mondta:

- A többit majd elmondja neki... maga!

Mária fölugrott.

- Beszélhetek vele?

- Mindjárt itt lesz, csak rendbeszedi magát s elköszön a kollegáktól!

- Kollegáktól?

- Ne értsen félre. Kecskés úr ott volt állandóan a detektívek szobájában. Ott megismerkedett egyikkel, másikkal úgy beszélgetés közben.

- Nem volt bezárva?

- Nem engedtem... Tudja... hisz mondtam is magának, hogy én nem hittem bűnösnek.

Mária előrenyújtotta a kezét s könybelábadt szemmel köszönte a tanácsos jóságát, aki azonban nem vállalta sem a jóságot, sem a köszönetet. Azt mondta:

- Mi tartozunk magának jósággal is, meg köszönettel is, mert maga nélkül - bár a vőlegénye később megszabadult volna - de a gyilkosra aligha tehattük volna a kezünket...

- Megvan a gyilkos?

- Meg. Már hozzák is...

- Akkor Miklós szabad?...

- Az. Szabad. Mindjárt itt is lesz.

Az ajtón kopogtak.

A tanácsos odaintett:

- Ő az!...

*

Miklós nyitott be az ajtón.

Mária felugrott a székről, hol Miklósra, hol meg a tanácsosra nézett.

A tanácsos megértette a néma kérdést. Mosolyogva biccentgette meg a fejét:

- Szabad... szabad! Minden szabad!

S kezét a szomszédszoba kilincsére tette:

- Egy percre... kettőre átmegyek a kapitány úrhoz... Bocsánat... Addig talán... beszélgessenek...

S behúzta maga után az ajtót.

*

Máriát az öröm úgy lenyűgözte, hogy mozdulni sem tudott. Csak sírt, nevetett s két kezét nyújtotta Miklós felé.

Miklósnak már mozgott minden porcikája. Szeme, szája, a lábai, de a két karja is. Átfogta Máriát, magához szorította. Szólni sem tudott. De fölösleges is lett volna minden szó. Megértették egymást.

Amikor Miklós és Mária távozni akart, a tanácsos rájuk szólt:

- Még egy pillanatra!

S benyúlt az íróasztala fiókjába.

- Itt a jutalom a nyomravezetőnek! 5000 dollár...

S a pénzt Mária kezébe adta, ki betette a retiküljébe azzal, hogy ezt már bizonyosan várja az igazi gazdája.

- S még valami! - mondta a tanácsos. - A helyszíni szemlén megtaláltuk Schmidt úr végrendeletét, amelyben minden vagyonát a becsületes és jószívű lakótársára, Kecskés Miklósrá hagyta, akit hat esztendő alatt megtanult becsülni és szeretni...

Mária megszorította Miklós kezét...

A tanácsos tovább folytatta:

- Az Amerikában élő öccse - mint megjegyzi - milliomos. Neki a bátyja kis vagyona annyi, mint egy csepp víz a tengerben...

Újra benyúlt az asztala fiókjába s az ujságpapirosba csomagolt, lepecsételt bankócsomót, a 46 ezer néhány száz pengőt átadta a boldogan ragyogó fiúnak:

- Az öné... Természetesen a bútorok is! Az órát, láncot, gyűrűt, - már azok is megkerültek, kiszedték a gyilkos szalmazsákjából - majd csak a tárgyalás után kapja meg...

*

Miklós és Mária kéz-kézbefogva, boldogan lépkedtek lefelé a lépcsőkön. Amikor az uccára értek, Miklós egyszer-egyszer fűléshajtott:

- Ezt nem hittem volna!... Nem!

- Mit?... - kérdezte Mária.

- Hogy te szabadítasz meg...

- Az igazat megvallva - mondta Mária - nem én szabadítottalak meg, hanem az a fiatalember, akinek ezt az ötezer dollárt át kell adnom!

- Hol lakik?

- Nem tudom.

- Hogy hívják?

- Azt se tudom.

- Akkor hogy adod át?

- Majd jelentkezik. Nem kell azt féltetni! Nem olyan fán termett. Bizonyosan kopogtat az még ma vagy legkésőbb holnap.

*

- Hát most hova?... - kérdezte Mária a Dunaparton.

- Ülünk taxiba - indítványozta Miklós - s menjünk ki a „mi villánkhoz.” Jó?

Mária közelebb símult Miklóshoz:

- Megveszed?

- Meg.

S megszorítva Mária kezét, hozzáfűzte:

- Neked.

- Nekünk - javította ki mindjárt Mária.

Miklós intett egy taxinak. Beültek s kirobogtak a Hűvösvölgybe, a „villájukhoz”.

VÉGE.